

**UCHWAŁA NR XLVI/1255/20
RADY MIASTA KRAKOWA**

z dnia 30 września 2020 r.

**w sprawie przyjęcia „Planu wspierania ochrony szopkarstwa krakowskiego
na obszarze Gminy Miejskiej Kraków”.**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i poz. 1378) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Plan wspierania ochrony szopkarstwa krakowskiego na obszarze Gminy Miejskiej Kraków”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta Krakowa

Michał Drewnicki

Plan wspierania ochrony szopkarstwa krakowskiego na obszarze Gminy Miejskiej Kraków

Program Rozwoju Kultury Krakowa do roku 2030, zakłada w priorytecie I. Wzmacnianie Ekosystemu Kultury w Mieście, 1.5 Twórcze Zarządzanie i Pomnażanie Materialnego i Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Krakowa, współpracę z instytucjami i środowiskami działającymi na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.

Szopka krakowska jest unikatowym przykładem dziedzictwa niematerialnego, jednym z symboli Krakowa, który uzyskał międzynarodowe uznanie. Potwierdzeniem wyjątkowości szopkarstwa krakowskiego jest wpisanie go w 2014 roku na listę krajową, a następnie w 2018 r. listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO.

Przekazywane z pokolenia na pokolenie tradycje szopkarskie czerpią inspirację z lokalnej przestrzeni kulturowej – głównie architektury Starego Miasta, jak również historycznych i bieżących wydarzeń związanych z życiem społecznym, artystycznym czy politycznym. Ten fenomen na skalę światową trwa w Krakowie nieprzerwanie od XIX wieku i jest swoistym autorskim komentarzem do rzeczywistości, a równocześnie wyrazem opinii twórcy na poruszające go tematy. Szopkarstwo krakowskie jest istotną tradycją dla zrozumienia genius loci Krakowa i bogactwa jego zwyczajów i obrzędów.

Plan wspierania ochrony szopkarstwa krakowskiego na obszarze Gminy Miejskiej Kraków obejmuje:

1. Organizowanie Konkursu Szopek Krakowskich i utrzymanie jego wysokiego poziomu

Tradycyjnie, w pierwszy czwartek grudnia każdego roku przed pomnikiem Adama Mickiewicza na Rynku Głównym, organizowany jest prestiżowy Konkurs Szopek Krakowskich. Wyboru zwycięskich szopek dokonuje Sąd Konkursowy, w skład którego wchodzi historycy, etnografowie, historycy sztuki, architekci i plastycy, przedstawiciele władz samorządowych oraz ministerialnych. Konkursowi towarzyszy wystawa pokonkursowa w Muzeum Krakowa, na której można zobaczyć zgłoszone do Konkursu szopki. Dzieła twórców są prezentowane w odpowiedniej oprawie plastycznej, a sama ekspozycja jest odpowiednio i szeroko promowana. Konkurs odbywa się także w czasie Targów Bożonarodzeniowych tworząc niepowtarzalny przedświąteczny czas i wzmacniając budowę historycznego produktu turystycznego, jakim jest Świąteczny Kraków.

2. Udostępnianie pracowni twórczych dla szopkarzy

W ramach Programu mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury – pracownie twórcze (Uchwała nr IV/74/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę nr CXVIII/1249/06 w sprawie przyjęcia programu mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury – pracownie twórcze), przewiduje się przeznaczenie co najmniej 5 pracowni na potrzeby twórców szopkarskich, jako artystów nieprofesjonalnych. Wnioski kierowane do UMK o przyznanie pracowni będą opiniowane przez Muzeum Krakowa, które weźmie pod uwagę zarówno dorobek twórcy, jak i werdykty

Sądu Konkursowego Szopek Krakowskich. Lokale będą przydzielane na czas określony. Pracownie szopkarskie będą przestrzenią indywidualnej pracy twórczej szopkarzy, przy czym zakłada się, że będą okazjonalnie udostępniane osobom zainteresowanym szopkarstwem krakowskim m.in. w ramach organizowanych przez Narodowy Instytut Dziedzictwa „Weekendów Otwartych Pracowni” (część programu „Europejskich Dni Dziedzictwa”) czy działań edukacyjnych i popularyzatorskich prowadzonych przez Muzeum Krakowa wspólnie z szopkarzami.

3. Centrum poświęcone niematerialnemu dziedzictwu Krakowa

Twórcy szopek będą mieli możliwość czasowego zorganizowania stanowisk pracy do produkcji dzieł szopkarskich w przestrzeni Domu pod Krzyżem przy ul. Szpitalnej 21, gdzie zlokalizowane zostanie Centrum poświęcone niematerialnemu dziedzictwu Krakowa. Centrum będzie miejscem udostępnianym dla publiczności. Dom pod Krzyżem ma stać się w przyszłości miejscem pogłębionej refleksji na temat różnorodnych obrzędów, tradycji niematerialnych i zwyczajów Krakowa. Będzie też miejscem szczególnego eksponowania wartości rzemiosła szopkarskiego i miejscem dokumentacji tej wpisanej na Listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO żywej tradycji.

4. Wsparcie materialne twórców szopek krakowskich

Kontynuowane będzie przyznawanie twórcom szopek środków finansowych na projekty szopkarskie (w tym na zakup materiałów i narzędzi do budowy szopki) w ramach Stypendium Twórczego Miasta Krakowa w dziedzinie niematerialne dziedzictwo Krakowa: folklor i tradycja. Ponadto, szopkarze krakowscy, w ramach prowadzonego przez siebie stowarzyszenia lub fundacji, będą mogli wnioskować o środki na realizowanie projektów twórczych również z innych funduszy i dotacji UMK.

Miasto będzie wspierało tworzenie stoisk sprzedażowych i sklepów pamiątkarskich eksponujących prawdziwe szopki krakowskie, lokalnie wyprodukowane. W tym celu stworzony zostanie system certyfikacji szopek i lista miejsc, w których można nabyć szopki powstałe z poszanowaniem lokalnej tradycji i w zgodzie z zasadami tworzenia tych artefaktów.

5. Zapewnienie przestrzeni magazynowej na szopki

Miasto zapewni przestrzeń magazynową, gdzie będą przechowywane – należące do Muzeum Krakowa – szopki promujące Kraków, wystawiane w przestrzeni miejskiej dorocznie w okresie świąt Bożego Narodzenia. Dodatkowo, w magazynie będą przechowywane szopki należące do twórców, na które nie mają oni miejsca w domach (w ramach zawartych z Muzeum Krakowa umów). Tam oczekiwałyby na zakup przez zainteresowane osoby lub na prezentacje w okresie świątecznym.

6. Edukacja artystyczna w zakresie tworzenia szopek krakowskich

Przy współpracy miejskich instytucji kultury zostaną podjęte działania, o charakterze popularyzacyjnym i edukacyjnym, skierowane do różnych grup wiekowych, zachęcających do udziału w Konkursie Szopek Krakowskich. Miasto poprzez Muzeum Krakowa organizować będzie regularne warsztaty dla szopkarzy oraz zajęcia edukacyjne z tworzenia szopek. Nawiązana zostanie stała współpraca w zakresie promocji szopkarstwa i edukacji kulturalnej z krakowskimi szkołami, nauczycielami, edukatorami i animatorami życia kulturalnego. Będzie kontynuowany konkurs szopkarski dla dzieci i młodzieży.

7. Promocja szopkarstwa

Miasto podejmie działania służące popularyzacji szopkarstwa krakowskiego wśród mieszkańców i turystów. Jednym z takich działań będzie kontynuacja i rozwój projektu „Wokół szopki”, polegający na prezentacji szopek krakowskich w otwartej przestrzeni miasta, włączając w akcję lokalnych restauratorów, sklepy, instytucje. Celem projektu ma być budowanie jak najszerszej grupy ambasadorów szopkarstwa i stworzenie swoistej żywej galerii w mieście. Projekt będzie zamykać spacer „Wokół szopki” realizowany rokrocznie na początku stycznia (proponuje się 6 stycznia) przez Muzeum Krakowa i Krakowskie Biuro Festiwalowe.

Będą wspierane inicjatywy organizacji wystaw krajowych i zagranicznych, jak również indywidualny udział szopkarzy w wystawach, warsztatach czy festiwalach. W sposób szczególny szopkarstwo stanie się stałym elementem dyplomacji kulturowej Krakowa.

Szopka krakowska będzie również jednym z elementów promocji miasta. Szopki będą eksponowane w ambasadach i konsulatach, będą elementem wymiany między muzeami krajowymi i międzynarodowymi, będą wreszcie jednym z oficjalnych podarunków dyplomatycznych Prezydenta i Rady Miasta Krakowa. Muzeum Krakowa wspólnie z Miastem będzie rokrocznie produkowało lub zlecało wykonanie nowoczesnych gadżetów, pocztówek, pamiątek związanych z szopkarstwem krakowskim. Ekspozycja sprzedażowa artykułów szopkarskich i samych szopek będzie stale dostępna w sklepach muzealnych Muzeum Krakowa, oraz w sieci InfoKraków i certyfikowanych sklepach pamiątkarskich Krakowa. Miasto zobowiązuje się do promocji szopkarstwa w źródłach promujących miasto i jego dziedzictwo, w tym w szczególności w oficjalnych kanałach, publikacjach, ulotkach.

Raz w roku Miasto we współpracy z Muzeum Krakowa organizować będzie specjalistyczne warsztaty dla przewodników miejskich, dla propagowania wiedzy o szopkach wśród turystów.

8. Ochrona i promocja rękodziela szopkarskiego

Wprowadzony zostanie certyfikat szopek w brzmieniu: „wykonano w ramach tradycji wpisanej na listę UNESCO”. Certyfikat taki otrzymają w pierwszej kolejności te szopki, które wzięły udział w Konkursie i są przeznaczone na sprzedaż, a także szopki wykonane w celu sprzedaży autorstwa szopkarzy biorących udział z powodzeniem w Konkursie i wykonanych zgodnie ze sztuką szopkarską. Powołana zostanie Kapituła stojąca na straży wartości szopkarstwa, autentyczności i reprezentatywności tego rzemiosła artystycznego certyfikująca egzemplarze szopkarskie przeznaczone do sprzedaży, jako wykonane w zgodzie z lokalną sztuką i tradycją chronioną wpisem.

9. Wystawa szopek krakowskich

Muzeum Krakowa będzie rokrocznie organizowało wystawę szopek krakowskich w okresie świątecznym budując z wystawy stały i regularny element oferty zimowej Krakowa (Krakow Winter Festivals).